

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ
ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα είναι σημαντικό να μαθαίνουμε ιστορία, γιατί το σύγχρονο κοινωνικό και πολιτιστικό γίνεσθαι αποτελεί συνέχεια του παρελθόντος. Επίσης, οι ιστορικές γνώσεις συμβάλλουν στην κατανόηση του παρόντος και στην απόκτηση αυτογνωσίας, ενώ ταυτόχρονα αποτρέπουν την επανάληψη καταστροφικών σφαλμάτων. Επομένως, η ιστορική γνώση οδηγεί στην πρόοδο.

B1. α. Λάθος β. Λάθος γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Σωστό

B2. α. Ο τίτλος του κειμένου 1 «Γιατί να μαθαίνουμε ιστορία;» έχει τη μορφή ερώτησης. Κυριαρχεί η αναφορική λειτουργία της γλώσσας και είναι σχετικά σύντομος. Επίσης, αξιοποιείται το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο. Οι παραπάνω εκφραστικές επιλογές προκαλούν το ενδιαφέρον του αναγνώστη να διαβάσει το κείμενο, ώστε να πληροφορηθεί για την αξία της ιστορικής γνώσης. Επομένως, επιτυγχάνεται ο επικοινωνιακός στόχος του τίτλου, καθώς κινητοποιεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη και είναι δηλωτικός του περιεχομένου του κειμένου.

β. Με την παρεμβολή ευθέος λόγου με τη μορφή ερώτησης στο τέλος της παραγράφου το ύφος γίνεται άμεσο, ζωντανό και κατανοητό. Δημιουργείται η αίσθηση διαλόγου ανάμεσα στον αναγνώστη και τον συγγραφέα, ο οποίος παραθέτει ερωτήσεις που έχει δεχτεί από τους φοιτητές του.

B3. Προκειμένου η Κική Δημουλά να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζει η επέτειος στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης, χρησιμοποιεί τις εξής γλωσσικές επιλογές:

α. Προσωποποίηση: «η επέτειος... πάει παντού. Και σε χαρές και σε απώλειες... Έχουν και οι απώλειες κάθε τόσο τα γενέθλιά τους». Μέσω της προσωποποίησης η συγγραφέας τονίζει πως οι επετειακές εκδηλώσεις μνήμης αποτελούν μέρος της ζωής μας.

β. Ασύνδετο σήμα: «Τιμά τους ήρωες, συντονίζει τον ηρωισμό... παρελαύνουν οι Θερμοπύλες, δάφνινο στεφάνι ... σιωπηρά, στον κάθε αγνοούμενο». Με το ασύνδετο σχήμα αναδεικνύεται η ανάγκη των ανθρώπων να ταυτίζονται με τους ήρωες του παρελθόντος, ώστε να αποκτούν αγάπη για την πατρίδα.

- γ. Εικόνα και μεταφορά: « είναι ένα δωρεάν μεταφορικό μέσο με το οποίο μεταφέρεται το πολυπληθές παρελθόν εδώ στο παρόν». Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η αίσθηση και η ανάγκη σύνδεσης του σύγχρονου ανθρώπου με το ιστορικό του παρελθόν.

Γ1. Το ταγάρι αντιπροσωπεύει, κατά την γνώμη μου, την παράδοση, το οικογενειακό παρελθόν της αφηγήτριας, καθώς συνδέει τις τρεις γενιές γυναικών της οικογένειας. Η αυτοδιηγητική αφηγήτρια σε α' ρηματικό πρόσωπο αφηγείται την ιστορία του ταγαριού που βρήκε ψάχνοντας σε μια κασέλα. Σε ελεύθερο πλάγιο λόγο («Μου λέει να το πας της γιαγιάς σου») μεταφέρει στους αναγνώστες την επιθυμία της μητέρας να το επιστρέψει στη γιαγιά σαν να ήθελε να το ξεφορτωθεί και να ξυπνήσει μνήμες από το παρελθόν στη γιαγιά. Η αφηγήτρια περιγράφει τη ζωή και τον χαρακτήρα της γιαγιάς που είναι συνυφασμένα με τη ζωή στο χωριό. Μπροστά στη θέα του ταγαριού η γιαγιά συγκινείται και δείχνει να νοσταλγεί το παρελθόν. Σε ευθύ λόγο παρατίθενται τα λόγια της γιαγιάς «Πράγματα για μια ζωή» που επιβεβαιώνουν τη συγκίνησή της. Έτσι δίνεται και το έναυσμα για μια αναδρομική αφήγηση που αποκαλύπτει τον τρόπο και τον χρόνο κατασκευής του ταγαριού στο σπίτι. Αμέσως δημιουργούνται στον αναγνώστη εικόνες μιας άλλης εποχής. Αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας θα κρατούσα το ταγάρι με αγάπη και συγκίνηση ως ένα οικογενειακό κειμήλιο.

Δ. Άρθρο σε ιστοσελίδα.

Τίτλος «Αξίζει να μαθαίνουμε ιστορία;»

α. Αξία ιστορικής γνώσης – Δημιουργική αξιοποίηση κειμένων αναφοράς.

Η γνώση της ιστορίας είναι σημαντική γιατί:

- Ενδυναμώνει την εθνική συνείδηση – αυτογνωσία
- Καλλιεργεί τον πατριωτισμό
- Διδάσκει τις νεότερες γενιές, προβάλλει πρότυπα
- Συμβάλλει στην κατανόηση του παρόντος
- Ενισχύει την πολιτισμική ταυτότητα του λαού
- Λειτουργεί αποτρεπτικά: οι λαοί που γνωρίζουν την ιστορία τους δεν επαναλαμβάνουν λάθη του παρελθόντος → προοδεύουν

β. Βιωματικοί τρόποι

Η ιστορική γνώση να αποτελεί προϊόν συνδυασμού της διδασκαλίας με δραστηριότητες που ενεργοποιούν τον ενδιαφέρον του μαθητή και ενισχύουν την ανάληψη πρωτοβουλίας. πχ:

- Μελέτη τοπικής ιστορίας
- Σχολικές εκδηλώσεις: δρώμενα, θεατρικές παραστάσεις, δημιουργία κόμικ, ομαδικές εργασίες
- Επίσκεψη σε ιστορικούς τόπους μνήμης, αρχαιολογικούς χώρους
- Αξιοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας του διαδικτύου για πληροφόρηση